

ZÁVĚREČNÉ TEXTY K SYNODÁLNÍMU PROCESU

(salesiánská komunita kolem ostravského Boska)

Jestliže se dělíme o závěry synodálního procesu v naší salesiánské komunitě kolem ostravského Boska, činíme tak proto, že jsme si s tím nakonec dali docela velkou práci. V počátku nás ani nenapadlo, že bychom se do něčeho takového zapojili. Když jsme však viděli nasazení farníků kolem našeho kostela, poněkud jsme se zastyděli a pustili jsme se do práce. Nakonec jsme se rozhodli, že se budeme zabývat všemi 10 tématy a připojili jsme i vlastní 11. téma, věnované ekonomice a hospodaření. Nejprve uveřejňujeme Závěry ke všem 10 tématům a poté závěr Dotazníku (body č. 42-55). Byla to velmi zajímavá a užitečná práce volit taková slova, aby vyjadřovala podstatu, a zároveň nepřesáhla počet 500 znaků. Nakonec uvádíme Přehrášle poznámek k synodě o synodalitě v církvi... (1-30). Dělíme se o tyto myšlenky také proto, že chceme šířit kulturu náboženského uvědomění a křesťanského života víry.

Závěry ke všem 10 tématům a k vlastnímu 11. tématu

1. Na společné cestě: „V církvi a ve společnosti jdeme jeden vedle druhého...“ – Jak si k sobě navzájem v našem společenství můžeme být blíže?

Ve stvoření a v přírodě je boj o přežití, avšak k životu vede **tolerance, sounáležitost a velkorysost**. Vědomí společné cesty může lidi zachránit před zánikem. Bohužel se klade větší důraz na individuální zbožnost, než na to společné. Tak i praxe sloužení mší, zvl. každodenních, podporuje pasivitu a anonymitu - „fastfood“. Pandemie potvrdila fixaci na svátostech. Mše má být vrcholem života společenství, žel v praxi nenavazuje na běžný život. Nadpřirozené předpokládá přirozené!

2. Naslouchat: „Naslouchání je první krok, ale vyžaduje otevřenou mysl...“ – Jaká je váha slova každého (mladý, žena, muž, laik, zasvěcený, kněz) v našem společenství?

Naslouchání je **dovednost**. Neumíme to. Neučíme se to. Křesťané by neměli počítat s tím, že ji dostanou darem. Proto by měli vstoupit do školy komunikace, podobně jako je tomu v tzv. manželských setkáních. Jaro Křivohlavý to říká jasně: „Povídej – naslouchám“. Proto jsou důležité kurzy komunikace ve skupině a dovednosti moderování tzv. „kruhových rozhovorů“. Samozřejmostí by měla být **informovanost** (nástěnka, ohlášky, web, fb). Otevřenosti nesmí bránit různé postavení v církvi.

3. Ujmout se slova: „Všichni jsou vybízeni, aby mluvili odvážně a otevřeně...“ – Brání mi něco, abych v církvi pokorně, ale s odvahou a otevřeně vyslovil svůj názor?

Brání tomu malé vnímání **solidarity**, absence spoluodpovědnosti, nedostatek bezpečného prostředí. A stále převládá totalitní myšlení, které mnohým vyhovuje, mnozí nemají vlastní názor, natož aby jej hájili. To vede k **autocenzuře** – strach se projevit. Tyto obavy a strachy bývají falešně nazývány pokorou. Nestačí, aby lidé byli milováni a bráni vážně, ale aby to přímo cítili. To vždy něco stojí. Je potřeba vytvářet **bezpečný prostor**, např. společnou práci (schránka na dotazy, přání a stížností).

4. Slavit: „...společné naslouchání Božímu slovu a slavení eucharistie“ – Přemýšlím ve farnosti o nových formách aktivního zapojení všech do liturgie?

Zde je nejvíc patrná **schizofrenie** věřících. V kostele se chováme nepřirozeně; myslíme si, že se tam máme chovat nadpřirozeně. Mše je výstup na horu Tábor, my z ní ale udělali (každodenní) krtinec. Kostel nemá být chrámem, místem, kde bydlí Bůh, obětistěm, nýbrž místem setkání, jakým byla synagoga-**škola** a večeřadlo-**jídlna**. Je třeba propojovat slavení s běžným životem (srozumitelnost modliteb a soulad s tím, co se děje). Dluh: pohřby nepokřtěných, společné smíření, přijímání na ruku, podobojí.

5. Spoluzodpovědnost za misijní poslání: „Synodalita slouží misijnímu poslání církve...“ – Jsme skutečně misijním společenstvím, pro druhé, anebo do sebe uzavřenou skupinou?

Misijní činnost je projevem zdravé církve. Žel ji diskvalifikuje **pocit, že jsme lepší**, ale provází nás zneužívání moci, skandály, nečitelnost. Podílet se na veřejném životě neznamena válcovat ke svému obrazu, ale **oduševňovat**. Biskup Konzal: „Byl bych rád, kdyby církev uvěřila, že je Pánova, že nepatří sobě, že jejím úkolem není starat se o sebe... nejsme tu proto, abychom udělovali svátosti, ale abychom byli svátostí.“ Církev se bojí jít mezi lidi, vidí jen komplikace, vrhá je do morální klece.

6. Vést dialog v církvi a ve společnosti: „Dialog si žádá vytrvalost a trpělivost...“ – Jakou zkušenost máme s řešením konfliktů a obtížných situací?

Máme **strach z konfliktů** vně i uvnitř. A proto se k aktuálním problémům církev nevyjadřuje, trvá jí to dlouho, kličkuje. Vlastní obtíže řeší povrchně nebo vůbec. Např. biskup Bezák 10 let suspendován a církev dluží odpověď. Chybí nám dovednost „umění hádat se“ v dobrém slova smyslu. Navíc se klérus brání využívat **osvědčených nástrojů** (supervize, metodické vedení, týmbilding...). Pp.František se nepříjemnostem nevyhýbá, má zájem o minority, usiluje o reformu. Církev má reagovat na **potřeby dneška**.

7. S jinými křesťanskými denominacemi: „Dialog mezi křesťany různých vyznání...“ – Modlíme se pravidelně za ostatní křesťany, kteří žijí v naší farnosti?

Nestačí se za ostatní křesťany jen modlit, je třeba i něco dělat. Společné akce sblížují, i když teologické rozdíly zůstávají. V jedné obci v „týdnu za jednotu“ slavily společně neděli různé církve. „Bez lidského namáhání, marné Boží požehnání.“ (to není překlep). K „**eucharistické pohostinnosti**“ vyzval br.Alois z Taize 1.1.2015: „Eucharistie není pouze vrchol jednoty, je to také cesta k ní.“ Taková ekuména je důležité **svědectví** pro rozdělenou společnost a **trénink** k mezináboženskému dialogu.

8. Autorita a spoluúčast: „Synodální církev je církvi participující a spoluodpovědnou.“ – Cítím se být pokládán za plnohodnotného člena našeho společenství a mám vůbec zájem jím být?

Obří problém zv.**klerikalismus**. Přesuny kněží a obsazování farností jdou do konkurzů (obě strany něco nabídnout a bude to motivující). Tak i výběr biskupů bude transparentní v diecézi. Biskup schválí či vetuje. „Otcování“ dle Mt 23 skončí, protože je to nebezpečné pro oslovené (zneužití) i oslovující (neodpovědnost). Celibát musí být dobrovolný. Svěcení musí být dostupné i ženám. Farnost musí mít **farní radu**. Statutár farnosti bude volen farní radou. Základ je znovu objevení **královského kněžství**.

9. Rozlišovat a rozhodovat: „V synodálním duchu činíme rozhodnutí na základě rozlišování toho, co Duch svatý říká...“ – Co rozumím pod pojmem „společné rozlišování“? K jakému postoji nás to může vést v naší farnosti?

Podmínkou je **společenství**. Předpokladem jsou témata č. 2, 3, 6 a 8. Od židů jsme se nenaučili používat losy ve víře. Pozor na šermování s Boží vůlí. Spíše si stále porovnávat život s Božím slovem. Je důležité společně se vrátit k Písmu a snažit se o uspořádávání vztahů **podle Ježíšova návodu**. Farní (biskupská) rada by neměla být jen poradní orgán. Laici nesou kontinuitu v hospodaření i pastorači (dát více odpovědnost in materialibus). Uplatňovat **zpětnou vazbu a sebereflexi** (revizní komise...).

10. Formovat se v duchu synodality: „Synodalita s sebou nese vnímavost pro změnu, formaci a učení se.“ – Čím bych mohl osobně obohatit život našeho společenství?

Moc zákonodárná, výkonná a soudní nesmí patřit jen biskupovi, nefunguje-li nezávislý kontrolní orgán. **Kontrola** musí být samostatná v ekonomice, v personáliích a v pastorači. Musíme žít **principem subsidiarity**. Rozhodování a zodpovědnost má probíhat na tom nejnižším stupni správy, který je nejbližší členům společnosti, hierarchie má rozhodovat jen, když to povaha věci vyžaduje. **Decentralizace** církve nesmí končit episkopabilitou (bisk.konference pod vatik.kongregacemi), nýbrž má se dít synodalitou.

11. Různé – HOSPODAŘENÍ A EKONOMIKA

Jak to, že mezi 10 tématy není otázka FINANČÍ, vždyť přece peníze jsou vždy „až na prvním místě“? Zvláště, když jsou zde restituční finance a je třeba **transformace** na nový způsob hospodaření. Vnímáme netransparentnost, zastaralý model financování (sbírky, mešní stipendia...), stále schází větší zapojení laiků - přenést odpovědnost in materialibus, bohoslovci musí mít i jiné vzdělání (soběstačnost), dělá se jen to, na co jsou peníze – malá odvaha, nejvíce peněz se dává stále do objektů než do lidí.

9.3.2022

Komunita salesiánů v Ostravě

Dodatky k dotazníku

*42. Jak vaše skupina vnímá současnou synodální realitu (jak se nám společně žije a putuje) ve **FARNOSTI** (nebo jiném společenství)? – Synodalita je něco, co je pro farnost nové / Ve farnosti je synodalita naprosto normální, fungující a zaběhlý způsob soužití a komunikace*
stupeň č. 5 (ze stupnice 1-10)

43. Odpověď na předchozí otázku prosím rozvedte tak, abyste se vešli do limitu 1000 znaků. Můžete zmínit i aktuální světlé a stinné stránky.

Synodalita je nám tak trochu vlastní, aniž bychom to tak nazývali. **Již delší dobu** se věnujeme tzv. STRATEGICKÉMU PLÁNOVÁNÍ, ke kterému jsme se už dříve rozhodli na základě podnětů z „farní rady“ a snažíme se o to pod vedením nezávislého moderátora. Spočívá to především ve společném hledání, naslouchání, porozumění, toleranci, ale také vzájemných ústupcích. Ačkoli se jedná o zdoluhavý a někdy i únavný proces, většina jej oceňuje jako inspiraci, rozšíření obzorů, zkvalitnění a spoluodpovědnost. Proces navíc počítá nejen s děním ve „farnosti“, ale i s životem **dalších subjektů** v díle „ostravského Boska“: středisko mládeže, vysokoškolští studenti, komunita salesiánů.

*45. Jak vaše skupina vnímá současnou synodální realitu (jak se nám společně žije a putuje) v **DIECÉZI**? – Synodalita je něco, co je pro diecézi nové / V diecézi je synodalita naprosto normální, fungující a zaběhlý způsob soužití a komunikace*
stupeň č. 2

*46. Jak vaše skupina vnímá současnou synodální realitu (jak se nám společně žije a putuje) v **CELÉ KATOLICKÉ CÍRKVI**? – Synodalita je něco, co je pro světovou církev nové / Ve světové církvi je synodalita naprosto normální, fungující a zaběhlý způsob soužití a komunikace*
stupeň č. 1

47. Odpověď na předchozí otázky (6.4, 6.5) prosím rozvedte tak, abyste se vešli do limitu 500 znaků. Můžete zmínit i aktuální světlé a stinné stránky.

Předchozí otázky mají jiné značení, než uvádí zadání. Pokud se jedná o otázky 45 a 46, pak nabízíme stručnou odpověď, zvl. k č. 46: **neudržitelný-alarmující stav**. Více ZÁVĚRY KE VŠEM 10 TÉMATŮM A K VLASTNÍMU 11. TÉMATU

*49. Co je podle vás nejdůležitější úkol pro vaši **MÍSTNÍ CÍRKEV** - společenství, farnost, diecéze? (max. 500 znaků)*

Proces synodality neplnit jen na základě vnějšího pokynu z Vatikánu, ale **z vnitřní potřeby** (jinými slovy nečekat, až přijde něco shora). Obrovským znamením a povzbuzením pro křesťany ČR by mohlo být kající vyznání biskupů, jejich lítost a prosba o odpuštění za **vědomé zmaření** potenciálu a výsledků Plenárního sněmu kolem roku 2000. O synodalitě jen nemluvit, ale začít ji **důsledně realizovat** (i když to bude přinášet více problémů, než řešení, i když to bude spíše bolet, než uklidňovat).

*51. Co je podle vás nejdůležitější úkol pro **CELOU KATOLICKOU CÍRKEV**? (max. 300 znaků)*

„Ryba smrdí od hlavy“. Současným **varováním** je skandální postoj Ruské pravoslavné církve pod vedením patriarchy Kirilla. Návrh vyřadit ji ze SRC je toho minimálním důsledkem. Máme být: **solí** – nevosolit to druhým, **světlem** - nesvítit jim do očí, **kvasem** – pro chléb, ne pro „zkaženost“ (pp. František).

*53. Jaké sny, přání a touhy máte ohledně své **FARNOSTI** (nebo jiného společenství)? Odpověď prosím rozvedte tak, abyste se vešli do limitu 500 znaků.*

Chceme ve vztahu k Bohu, k lidem, ke stvoření i k sobě samotným být v myšlení, mluvení i jednání **otevřeným společenstvím svobodných, zodpovědných a tolerantních lidí, majících úctu k životu a celému stvoření**. Chceme společně žít tak, aby Pravda a Láska vítězila nad lží a nenávisť. Chceme tak vytvářet zázemí všem, kteří stojí o stejné hodnoty. Případné úpravy liturgického prostoru kostela sv. Josefa musí být výrazem toho, kdo je Bůh, co je církev, kdo jsou Ježíšovi učedníci a co je Boží svět.

*55. Jaké sny, přání a touhy máte ohledně **CELÉ KATOLICKÉ CÍRKVE**? Odpověď prosím rozvedte tak, abyste se vešli do limitu 500 znaků.*

Dle pastýřského listu pp. Jana XXIV.: **1.** Pompézní tituly „svatý Otec, eminence, monsignor...“ jsou patologické a proto se zakazují. **2.** Papežskou radu pro jednotu křesťanů vyjmout z Kongregace pro nauku víry a osamostatnit na Kongregaci pro službu jednotě. **3.** Biskupská synoda v duchu kolegiality musí mít víc než poradní hlas. **4.** Církev učící se musí stát zároveň církví učící se. **5.** Krom křestního vyznání zrušit přísahy. **6.** Žádné otázky nesmí být tabu. **7.** Církev jako svátost bude solidární ke všem.

Přehršle poznámek k synodě o synodalitě v církvi, které mi už delší dobu leží na srdci, a proto je nabízím k synodálnímu procesu

Vzhledem k tomu, že jsem se v komunitě ostravských salesiánů snažil aktivně podílet na práci naší „synodální skupinky“, obecné poznámky a veškerou omáčku uvádíme ve skupinkovém dotazníku, takže se jimi zde už nezabývám. Uvádím už jen konkrétní podněty, které mírně rozvíjejí, konkretizují nebo vysvětlují oficiální výstupy z jednotlivých témat. Za 11. téma jsme považovali to, co jsme v předložených tématech velmi postrádali – Ekonomika a hospodaření v církvi – peníze jsou přece až na prvním místě. Myslím tím samozřejmě od financování Vatikánu, diecézí až po účetnictví jednotlivých farností-sborů. Blíže se však tímto tématem nezajímám a očekávám větší iniciativu a nasazení od těch, kteří se na financování podílejí. V jejich vlastním zájmu. A nyní už k mým vlastním poznámkám k synodalitě dnešní církve:

PERSONALISTIKA:

1. Hledání nových biskupů – Je zcela nutné opustit vrchnostenský, kuloární, centralistický a politicky zabarvený způsob hledání kandidátů biskupské služby (ani s pomocí těch, kteří opět centralisticky byli k průzkumu vybráni na základě loajality) a jmenování Vatikánem (CIC 377). V příslušné diecézi by měla proběhnout volba (samozřejmě se stanovenými pravidly a zapojením co největšího vhodného počtu věřících), kterou by římský biskup potvrdil. Jen v případě vážného důvodu by měl právo veta. Průzkum, volba a jmenování by měly proběhnout před ukončením rezignace předchozího biskupa.

2. Přesuny kněží – Bezodkladně začít se změnou personalistiky kněží. Nebát se opustit hierarchický, mocenský, absolutistický způsob překládání biskupem a přejít na demokratičtější, motivačnější, zodpovědnější způsob konkurzů, do kterých by se hlásili neobsazené farnosti a kněží. Farnosti i kněží tak nebudou brát ty druhé jako samozřejmost, ale obojí budou muset mít co nabídnout. Způsob bude velmi brzy aktuální v souvislosti s financováním duchovních a především vzhledem k velké finanční účasti samotných věřících. Užitečné zkušenosti mohou nabídnout některé evangelikální církve. Také biskup v případě vážného důvodu by měl právo veta.

3. Diecézní biskup a jeho nejbližší spolupracovníci kněží – Biskup by měl během 1. roku své služby navštívit všechny obsazené fary i jejich správce, aby měl přehled především o úrovni jejich bydlení (topení, stravování, hygiena, pořádek) a prostředí pro přicházející lidi. Měl by také navštěvovat bohoslužby svých spolupracovníků, ale ne aby je mohl kárat, nýbrž aby si udělal obrázek, jak dobře do svých kněží investuje anebo jak je zanedbává a co by nejvíce potřebovali. Proto biskup především nevysluhuje svátosti, ale na

prvním místě je hlasatelem evangelia. Biskup má mít své kněze rád nejen slovy, ale doopravdy. A má být svými kněžími k zastizení, pokud možno kdykoli potřebují pomoc.

4. Odchod do důchodu – Je zvláštní, že duchovní, zvl. biskup, na rozdíl od jiných profesí má být aktivní a kompetentní až do 75 let. A biskup římský také.

5. Náprava nespravedlivého odsouzení ab. Róberta Bezáka – Vedení církve stále dluží odpověď, popř. omluvu a nápravu nespravedlivého odsouzení arcibiskupa Bezáka. I dnes zní otázka: „Páni biskupové, kde je váš bratr Róbert?“ (srov. Gn 4,9) I biskup Metoděj se po 2,5 letech věznění mohl vrátit do své diecéze na Velkou Moravu a to o jejich době říkáme, že byla barbarská.

POJETÍ KNĚŽSTVÍ:

6. Kněží versus laici – Bezodkladně a kajicně se vrátit k původnímu pojetí novozákonního kněžství společného všem věřícím na základě křtu. Zatímco ze služebníků společenství se stalo svátostné-hierarchické kněžstvo na způsob starozákonního a pohanského (hiereos = žrec), královské kněžstvo ze křtu jsme změnili na všeobecné (srov. liška obecná) a v horším případě na tzv. laiky (zatímco řec. laos = lid, čes. „jsem v tom oboru laik“ znamená, že tomu nerozumím).

7. Připravenost kněží – Uchazeči o kněžskou službu by měli být vybíráni pouze z řad ještě jinak vzdělaných nebo vyučených lidí, a to nejméně s dvouletou praxí v zaměstnání, nejlépe v daném oboru. Nová generace by už dnes měla být připravována ke službě na způsob tzv. dělnických kněží, tzv. že nebudou existenčně závislí jen na výkonu této služby. A v dnešní době by bylo příhodné využít nových poznatků v oblasti mužské spirituality: motivoval bych je k účasti na iniciačním rituálu o přechodu do dospělosti.

8. Celibát – „Dvě hodiny po dvanácté“ by měl být celibát z dobrovolně, a to nikoli z důvodů nedostatku kněží, nýbrž z podstaty věci samé, která byla vlastní prvotní církvi (1Tim 3,2). „Viri probati“ mají být přirozenou součástí církevní praxe. Celibát ať není zrušen nebo zakázán, ale ať není vnucován k povolání ke kněžské službě. Praxe jiných církví, ať už východních či západních, může být velkou inspirací.

9. Svěcení žen – Ještě více, než v předchozím odstavci, z podstaty věci je nepřijatelné, aby byla upírána kněžská služba ženě (Gn 1,27). Poctivé biblické expertízy z r. 1970 dokládají, že není žádných důvodů, aby tuto službu nemohla přijmout a poskytovat žena. Papež Pavel VI. kvůli tomu ustanovil zvláštní Papežskou Biblickou komisi vynikajících odborníků a ta došla r. 1976, 12 hlasy ze 17, k závěru, že dle Bible nejsou proti svěcení žen námítky. Následovalo zděšení a trezor. Avšak „už tu není muž nebo žena, ale člověk svobodný v Kristu“ (Gal 3,28). Nejen v této záležitosti by si římský biskup napříště už neměl přivlastňovat neomylnost „in aeternum“ ve věci církevního práva, které lze nejen „svazovat“, ale i „rozsvazovat“, jak jsme toho byli svědky v případě Jana Pavla II.

10. Koncelebrace – Po II. Vatikánském koncilu byla umožněna a doporučena koncelebrace kněží. Pozitivní stránkou bylo posílení sounáležitosti v rámci kněžského společenství, negativní stránkou je, že bylo pomínuto spoluslavení-koncelebrace všech přítomných, mezi nimiž je služebník jako předsedající. S politováním konstatuji, že namísto společného slavení klade se bohužel důraz na to, kdo je hlavní celebrant a kteří z dalších kněží jsou tzv. koncelebranti. Po ukončení mše pak lidé řeknou: „Teď se konečně můžeme pomodlit to naše.“ Proto je důležité spoluslavení všech pokřtěných.

11. Klerikalismus, vč. oslovování – Nejen, že by se nemělo užívat slov „důstojný, velebný“, natož „nejdůstojnější“ nebo „Svatý Otče“, ale v duchu Mt 23,8nn je potřeba se vzdát i tzv. „otče“. A to ne z důvodu doslovného výkladu evangelního úryvku, který by mohl být vytržen ze souvislostí, nýbrž proto, že nějaký důvod k takovému doporučení měl Ježíš Kristus, a tím jej zasazuje do hlubších souvislostí (vv.13-38). Kontextem vidím jednak nebezpečí pro kněze, zvláště pak ve snadném sklonu ke zneužití moci, ať už jakékoli, avšak také nebezpečí pro ostatní lidi, zvláště v nepochopení vlastní odpovědnosti a dospělosti,

k níž má každý dorůstat. Od časů, kdy se roztrhla Chránová opona, skončila funkce starozákonních kněžů a otevřel se lidem přímý přístup k Bohu – už není potřeba kněz jako prostředník, vždyť jediným Prostředníkem je Ježíš Kristus. Kněz už zde nezastupuje Krista, ale je viditelným služebníkem Slova, vč. viditelných symbolů. „Alter Christus“ se vztahuje na každého „christiano“ (Skt 11,26).

12. Farní rady – CIC nařizuje ERF, zatímco PRF jen doporučuje. ERF by však měla být řádně volena a volba by měla být pečlivě připravena tak, aby nedošlo k nepotismu (kamarádi, lokajové) nebo dokonce ke zpronevěře. Také PRF by měla být vyžadována v každé farnosti (farnost nad 100 lidí by tak měla prokázat svéprávnost a schopnost samostatné a funkční existence) a i její volba by měla být připravena, protože farnost je společenstvím farníků, nikoli místem seberealizace faráře.

PASTORACE:

13. Nedostatek kněžů a množství farností bez kněze – Farnosti by měly vznikat či zanikat především se souhlasem těch, kterých se to týká, tj. farníků. Slučování farností nebo jejich obsazování kněžými „z dovozu“ není, až na výjimky, řešením.

14. Vzdělání křesťanů – Z vlastní zkušenosti mohu dosvědčit, že takové významné kněžské osobnosti, jakými byli Bradáč, Simajchl, Reinsberg, Mareček, Bradna... a další, nečekali s hledáním nových cest v pastoraci, až když byli přinuceni okolnostmi nebo instrukcemi shora, ale pracovali s takřka prorockou vynalézavostí a příčinností. Mnozí můžeme sklízet plody jejich práce. Jak to, že jsou křesťané bezradní, když v neděli nemohou na mši svatou?

15. Jedna ze zkušeností pandemie o slavení neděle – Právě díky pandemii jsme se mohli naučit něčemu novému. Ne, co nám COVID vzal, ale co nám COVID dal? Co nového jsme objevili, co nového jsme zkusili, čemu novému jsme se naučili, pro co nového jsme se rozhodli? A samozřejmě, co starého jsme odložili, abychom ani sebe ani „nové víno“ nezmařili (Mk 2,22)? Někteří kněžů streamovali bohoslužby, někteří vedli křesťany k samostatnosti při slavení neděle v rodině. Je potřeba poctivě uplynulé dva roky zreflektovat.

16. Rozdělování Těla Páně – COVID nás mohl naučit i rozdělování a přijímání Těla Páně na ruku, jak to naopak po dovolení r. 1996 bylo na mnoha místech zamlčováno. Je nehorázné, aby kněz odmítnul vložit Tělo Páně na ruku z mnoha důvodů a zvláště v této době. Podobně je podlé, aby kněz nutil přijímat Tělo Páně do úst pod záminkou podobojí namáčením. Samozřejmě na případnou změnu zvyklostí je potřeba se s lidmi připravit (viz <https://www.boscostrava.cz/nedelni-katecheze/>).

17. Podobojí – Kde jinde na naší planetě se vrátit k odkazu Ježíše z Večeřadla a začít praktikovat podobojí, když ne v „husitských Čechách“, kde kvůli kalichu proteklo tolik krve? Samozřejmě pitím z kalicha (srov. namáčení by mělo být jen nouzové a nemělo by být zneužíváno – viz výše). Je potřeba promyslet snadnou praxi nejen jednoho kalicha, ale také pití za dodržení přísnějších hygienických opatření.

18. Účast rozvedených na Eucharistii – Zákaz svatého přijímání rozvedeným, potažmo žijícím v druhém-civilním manželství, by měl být nově zvažován. Eucharistie by se neměla stát rukojmím k vydírání těch, kterým se první vztah v životě nevydařil, zvláště když se pokusili ze svých chyb se poučit a druhé manželství se jim daří. Rozvod a rozchod s partnerem je už sám o sobě tak vážnou a bolavou záležitostí, že není zapotřebí ještě dalších trestů. A navíc: „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní.“ (Mt 9,12) Není snad Eucharistie hostinou hříšníků?

19. Eucharistická pohostinnost – Představený ekumenické komunity v Taizé, br. Alois, zakončil Dny víry v Praze 1.1.2015 výzvou: „Jednou z otázek, na kterou my, křesťané, chceme urychleně najít odpověď, je: jak ukázat svými životy, že je možná jednota i při respektování pluralismu? Rozdíly mezi křesťany tu budou stále: zůstanou pozváním k upřímnému dialogu. Mohou být také obohacím. Nepřišel ale čas, dát přednost křesťanské identitě, která je nám všem společná a která nás už v Kristu spojuje? Neměly by se dnes

křesťanské církve odvážit shromáždit pod jednou střechou, dokonce ještě před tím, než bude dosaženo shody v teologických otázkách?“ A navrhnul: společně se poznávat a modlit, pomáhat si a pracovat, společně studovat Bibli a učit se křesťanství... a mj. dodal: „Neměly by církve, které zdůrazňují, že k přijímání eucharistie je nutná jednota víry a shoda ve služebné správě (ministerium), připisovat stejnou váhu i harmonii a bratrské lásce? Nemohly by nabídnout větší eucharistickou pohostinnost těm, kteří vyjadřují touhu po jednotě a věří ve skutečnou Kristovu přítomnost? Eucharistie není pouze vrchol jednoty, je to také cesta k ní. Přijměme, že budeme pokračovat v cestě, kterou předem neznáme, zakořenění v těchto Izajášových slovech: „Slepé povedu cestou, již neznají.“ V Ducha svatého vkládáme důvěru, že nás povede po stále ještě neznámých cestách.“

20. Prvokomunikanti – Poctivě zreflektovat dosavadní praxi tzv. první svaté zpovědi a prvního svatého přijímání. Není zpověď pro dítě ve 2. třídě příliš brzy, zvláště když se s odpuštěním a odpouštěním neseťkává v profánním světě své rodiny? Není přijímání ve 3. třídě příliš pozdě, zvláště když už si dávno osvojil potřebu stravování v profánním světě své rodiny? Přizvěme k této rozpravě odborníky z řad pediatri, dětských psychologů a rodinných poradců. Možná stojíme před výzvou nespojovat tak úzkostlivě tyto dvě svátosti v duchu jansenismu, jak tomu bylo dříve a jak to na mnoha místech stále přetrvává.

SITUACE V CÍRKVI A CÍRKVE VE SVĚTĚ:

21. Jednota v různosti-pestrosti – Je škoda, že ani v hnutí Focolare není k dohledání prorocké slovo zakladatelky tohoto hnutí Chiary Lubich. Bůh má rád džungli rajské zahrady, nikoli uniformitu-stejnost.

22. Dialog, nejen mezináboženský – To samozřejmě předpokládá zkušenost a kvalitu ekumény. Nebudeme-li mít natrénováno na tomto stupni „měšťanky“ různých konfesí, těžko obstojíme na střední škole různých náboženství. A o vysoké škole různých kultur ani nemluvě. Proto si znovu připomínám význam slova dialog, jak tomu učil prof. Radim Palouš: ne rozhovor dvou – to by byl dialog – nýbrž setkání skrze Logos, který je společný oběma, skrze Nejvyšší Pravdu a Lásku, jak to mají skauti ve svém slibu.

23. Slavení liturgie – Věnovat nově pozornost podstatě liturgie v duchu starokřesťanské zásady „lex orandi – lex credendi“, neboli věřím, co se modlím. Pouhá rubricistika nebo dokonce doslovné překládání latinských předloh působí obrovskou újmu na porozumění toho, co se slaví. A to samozřejmě člověka a jeho vnímání i prožívání poznamenává.

24. Společné slavení svátosti smíření – Rozvolnit kompetenci k povolení společného slavení smíření a zkoušet ho pěstovat v tzv. malých společenstvích, např. 1x/roč. s důrazem na sociální rozměr hříchu.

25. Pohřební obřady – Nové texty nepřinesly to, co přináší nová doba – objevuje se stále více proseb o křesťanský pohřeb nepokřtěného člověka. Zabývá se tím vůbec někdo?

26. Poslušnost a rituál kněžského svěcení – Přehodnotit katechetická podání příběhu prvních lidí (Gn 3) nazývaného jako hřích neposlušnosti, stejně tak příběhu Abraháma (Gn 22) nazývaného jako zkouška neposlušnosti. Slepá poslušnost nesmí nahradit instanci svědomí. Když se Ježíš modlí „ne má, ale tvá vůle“, pak jde především o vyjádření bezmezní lásky. Umím si představit, že při kněžském svěcení při slibu poslušnosti usadí biskup kandidáta na katedru, sám si před něj klekne a ptá se jej: „Prosím tě, slibuješ mě a mým nástupcům úctu a poslušnost?“ – „Ano.“ – A ještě mu řekne: „A já ti také slibuji úctu. A péči.“ – „Děkuji.“

27. Solidarita s chudšími a potřebnějšími – Vedení církve by mělo bleskově reagovat na potřeby trpících a nečekat za bukem, až jak se situace vyvrbí. Pro řadové křesťany je vždy povzbuzením, že vrchnost má hodnoty srovnané, že je v tom konsistentní a věrohodná, že má podle vzoru Krista Pána slabost pro „chudé, slabé, trpící a nespravedlivě pronásledované“, jak je zmiňují Ježíšova blahoslavenství.

28. Římský biskup František v duchu II. Vatikánu podporuje decentralizaci církve – Ta se však nesmí zastavit episkopabilitou (biskupské konference dozorované vatikánskými ministerstvy), nýbrž má být uskutečňována synodalitou.

29. Rozdělení moci zákonodárné, výkonné a soudní. Principi subsidiarity – Trojí moc zákonodárná, výkonná a soudní nesmí náležet jedinému biskupovi, anebo musí fungovat nezávislý kontrolní-revizní orgán. V církvi se musí uplatňovat zpětná vazba a sebereflexe. Církev se musí naučit pracovat se zpětnou vazbou. Kontrola musí samostatně probíhat v ekonomice, v personáliích a v pastoraci. Musí být zajištěna transparentnost, kontrola a spolurozhodování. Církev musí žít princip subsidiarity: rozhodování a zodpovědnost se má odehrávat na tom nejnižším stupni veřejné správy, který je nejbližší členům společnosti, vyšší úrovně správy mají rozhodovat jen tam, kde si to povaha věci vyžaduje (např. organizuje-li Charita sbírku, neměla odpovědnost přebírat ČBK). Princip subsidiarity je opakem centralismu, rozvíjí demokracii, vede ke spoluodpovědnosti a občanské angažovanosti všech. Häring: sakralizovaná snaha imponovat.

30. Biblické hodiny – Znovu objevit bohatství Božího Slova a jeho Vtělení. Nově pochopit a osvojit si výzvu Ježíšova prvního kázání „metanoieite“. A nezapomenout na to, že hrůznou smrt mu nepřivodili lidé jiného národa, jiné řeči, jiné barvy nebo jiné víry, nýbrž zbožní věřící se svými kněžími, s profesory z jeruzalémské školy, s jejich biskupy, v čele s židovským papežem Kaifášem. To nám budiž největším varováním. Byla by škoda, kdyby Ježíš prošel naším středem a „ubíral se dál“ (Lk 4,30), a my si šli svou cestou.

Většinu důležitých a důležitějších věcí jsem nejspíš opomenul. Když jsem poprvé uslyšel „synoda o synodalitě, řekl jsem si: „To jsme dopadli. Jaké asi musely být synody, když nebyly synodální?“ V rámci Sněmu české katolické církve před víc jak 20 lety se zakládaly sněmovní kroužky. Studovalo se, debatovalo se, posílaly se podněty. Škoda, že všechno skončilo v odpadkovém koši (a nikdo z přeživších pachatelů se dodnes ani neomluvil). Osobně jsem k této iniciativě skeptický a její případný úspěch budu považovat zázrak. Přesto jsem se přemohl, abych byl konstruktivní, abych povzbudil druhé, a abych sám sebe udržel aspoň trochu ve stavu mentální bdělosti. Známe jistě přísloví našich dědů a babiček: „Bez Božího požehnání, marné lidské namáhání.“ V naší komunitě jsme si dovolili to obrátit: „Bez lidského namáhání, marné Boží požehnání.“

28.2.2022

P. Jiří Veselý, SDB